

Lärohandledning

I huset där jag bor
Text och bild: Lena Sjöberg

Rekommenderas för förskolebarn
En handledning av Malin Wedsberg
och Lena Sjöberg

LENA SJÖBERG

I huset
där jag
bor

Introduktion

Den här handledningen vänder sig till dig som arbetar med förskolebarn. Här finns konkreta tips och inspiration hur man kan arbeta med och kring bilderboken *I huset där jag bor*.

När man läser aktivt med barn ökar deras läsförståelse och analysförmåga. Så låt barnen vara med och svara på frågor, dra slutsatser och använda sin fantasi!

Ur Läroplan för förskolan (Lpfö 98, reviderad 2016):

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra, • utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner, • utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa,”

Högläsning

”Högläsning förbereder barn att bli självständiga läsare senare i livet.”

Ann-Marie Körling, läsambassadör 2015–2017

Forskningen har visat att högläsning och introduktion av böcker för små barn har en stor betydelse för den framtida läsförmågan och för att få ett bra ordförråd vid skolstart. Barn behöver 6000 – 8000 ord för att klara sig när de kommer till skolan. Att läsa för barnen och ge dem pedagogiska läsupplevelser är ett sätt att nå detta.

Högläsning stärker barnen språk på flera plan. Förutom att utveckla språkförståelse, språkutveckling och ordförråd så stimuleras den fonolo-

logiska medvetenheten, skriv- och läskunnigheten och hjälper barnen att kunna tolka och förstå budskap, att läsa mellan raderna, vara kritiska och dra slutsatser utifrån text och bild.

Men – det räcker inte med att bara läsa högt. Det är också viktigt att samtala och bearbeta det man läst. Ditt uppdrag som pedagog är att synliggöra och berätta om texten för att skapa förväntan. Samtala om innehållet! Ställ frågor innan, under och efter läsningen: ”Vad tror du att den här boken handlar om?” ”Varför tror du att han gjorde så?” ”Hur skulle du ha gjort här?” Visa barnen hur bild och text hör ihop.

Genom de gemensamma läsupplevelserna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet. En viktig aspekt är också att för många barn är förskolan den enda plats där de möter böcker.

Läsmiljön

Böckernas placering och tillgänglighet på förskolan är viktig. Gör en boklåda, sätt upp lister eller hyllor i barnens höjd. Det ska finnas möjlighet för barnen att själva sätta sig ner med en bok.

För högläsningen, välj gärna ett avskilt rum eller en läshörna där barnen kan ta del av boken i lugn och ro och inte blir störda av den övriga verksamheten. Dessutom känner barnen att det här är något viktigt, inte något man avbryter när som helst. Sitt gärna med barnen i en halvcirkel framför dig. Det är bra att kunna ha ögonkontakt med alla barn. Har ni tillgång till en digital whiteboard, använd gärna den till att projicera bokens bilder på väggen eller en annan stor yta.

När ska man läsa?

Låt inte läsning bli något som bara sker spontant eller i väntan på något, före lunch eller under vilan.

Planera läsningen och se den som en aktivitet, precis som rytmik, naturrutor etc.

Hur ska man läsa?

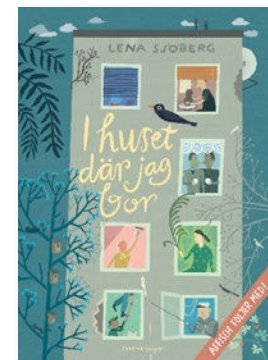
Hur du läser har stor betydelse för elevernas upplevelser:

- Förbered läsningen genom att läsa den aktuella boken i förväg.
- Läs med inlevelse och intonation (sänk och höj rösten, betona).
- Gör rörelser som interagerar med texten (knacka på dörr, stampa med fötterna, krama...).

Berättelsen

I huset där jag bor

Det här är en bilderbok på vers som handlar om ett lägenhetshus där det bor olika familjer på varje våning. Människor som bor under samma tak, med olika vanor och från olika länder. Gamla och unga, olika yrkesgrupper. Några bor ensamma, några bor många tillsammans. En del har djur, andra en massa växter. I en av lägenheterna kan vi ana ett inbrott, i en annan kan vi misstänka att någons kanin har rymt. Här finns många händelser och mycket detaljer som man kan resonera kring och fundera över.

Före läsningen

Boken är på vers – prata om vad det är. Rimma med barnen. Lek rimlekar.

Rimlekar

- Sitt i en ring och rulla en boll mellan varandra. Du inleder med att säga "hus" och barnet som tar emot bollen rimmar på hus, det kan lika gärna vara ett nonsensord som lus eller bus. Bollen rullas vidare och ni fortsätter att rimma.
- Gör ett rim-memory med bilder av ord att rimma på
- Lek *Ett skepp kommer lastat* med rimord

Förbered läsningen genom att gå igenom svåra ord och uttryck som barnen kommer att möta i texten: knegar, kontor, grönska, gror, doftar, trapphus, springs, repriser, stretar och gnor.

Titta på omslaget – Vad föreställer bilden? Vad tror ni boken kommer att handla om? Varför tror ni det? Vilka kan bo i det här huset? Hur ser huset ut där du bor?

Titta på porträtten på omslagets insidor – Vilka tror ni att det här är?

Bildpromenad

Bildpromenad

En bildpromenad är att man tillsammans med barnen ”läser bilderna” innan man läser texten. Detta för att skapa förståelse och intresse. Vad händer i bilden och vad tror ni kommer att hända?

Under läsningen

Stanna upp under läsningen och ställ frågor relaterade till barnens egna erfarenheter: Vad känner vi igen från t. ex. den egna familjen? Det egna boendet? Var har du för grannar? Vad gör de? Låter det från dina grannar? Doftet och lukter?

Ställ frågor och väck tankar som får igång barnens fantasi. *Se nedan om detaljer och händelser på varje bild.*

Sätt ord på vad ni ser på bilderna: Jag ser två barn som leker. Jag ser ett rum med massor av katter i, på väggen någons skugga. Låt barnen lyssna på varandra, härma och ta efter. Det här utvecklar ordförrådet. Jobba med synonymer. Jag ser en blomma/växt.

Efter läsningen

Sammanfatta tillsammans: Vad handlade boken om? Vad tror ni hände sedan med alla som bor i huset? Berätta egna små historier om dem. Vem är flickan som berättat? I vilken lägenhet bor hon?

Titta åter igen på porträtten på omslagets insidor – Nu vet ni vilka det här är. Fantisera kring personerna och berätta mer om dem!

Gör egna böcker: Barnen ritar sina hus och berättar till. Hjälp de barn som vill att skriva ner sina berättelser.

Detaljer och händelser på varje bild

Här är det viktigt att inte fastna i ett ”facit”. Författaren och illustratören Lena Sjöberg har haft en tanke kring varje våning, vilka som bor där och vad som händer när hon skapat boken. Men – barnen kommer att fantisera och göra sina tolkningar. Här finns inga rätt eller fel!

s. 6

Överst: Här bor en familj med två barn. Det äldsta barnet har klippt sin lugg med en sax som ligger på golvet. Det står en rysk docka längst ner i bokhyllan. Kanske har de här barnen haft besök av någon från lägenheten längst ner på sidan 11, där det står fler dockor i en hylla.
Till vänster syns det rör, de går längs hela huset och är spännande att följa.
Underst: En äldre man som tycker om konst. Han har haft inbrott vilket man ser på det krossade glaset i dörren. Dessutom är det tomt på väggen där det suttit en tavla. Mannen har haft besök av någon och de har spelat spel. Vem det är förstår man när man kommer till s 18. Där ligger nämligen en av spelpjäserna under en säng.

s. 7

Övervåningen: Här bor en konstnär.

Undervåningen: Ett par som äter frukost. En av dem är på väg till sitt arbete.

s 8

Övervåningen: Här bor en familj som tycker om att ha rent och snyggt omkring sig – en städande familj.

Undervåningen: Den här familjen har det lite rörigare än sina grannar ovanför. De ser ut att både baka och renovera samtidigt.

s 9

Övervåningen: Här bor en kvinna som ser ut att tycka om blommor och växter. Odlar hon själv? Från fönstret slingrar sig en växt, som sedan syns i fönstret hos den stora familjen på sidan 11.

Undervåningen: En sjömans lägenhet full med minnen och saker som påminner om livet på sjön.

S 10

Övervåningen: Det här paret gillar nog att laga mat! Och att handla, vilket man kan ana av alla matkassar.

Undervåningen: Här bor någon med många vänner, eller så är det en stor familj. De har inte lagat sin mat utan beställt pizza.

S 11

Övervåningen: En stor familj som dukat upp flera olika rätter på en matta på golvet. I deras fönster syns växten som kommer från damen med alla blommor.

Undervåningen: Den här familjen älskar att resa. Två mammor sitter och fikar, men var är deras barn? För visst ser det ut som att familjen har barn!

S 12

Övervåningen: Ett par som bråkar. De är osams över något. Varför bråkar de? Vad kan ha hänt?

Undervåningen: Här bor en detektiv som hängt av sig sin rock på klädhängaren. Han håller på att utreda ett brott som begåtts i huset, men störs av de bråkande grannarna.

S 13

Den här familjen bor i en stor lägenhet. Lägenheten rymmer två våningar, med en trappa emellan.

På övervåningen ser barnen på tv. På undervåningen försvinner någon ut genom ytterdörren. Vem kan det vara?

S 14

Övervåningen: En djurälskares lägenhet. Kaninen har rymt ur sin bur och smitit ut genom ytterdörren. En liten flicka är på besök, i handen håller hon en liten bil som ger oss en ledtråd. Flickan bor i lägenheten där de två mammorna sitter och fikar (s. 11).

Undervåningen: En stor kille som både gillar att träna och spela trummor. Här bor det också så en liten hund. På ribbstolen på väggen hänger en handduk, och en stickad tröja som killen fått av damen med alla katterna (s. 15).

S 15

Övervåningen: Här bor en dam med en väldans massa katter, vi ser damens skugga på väggen. Damen har suttit vid sitt bord och stickat. Det blev en tröja som den trumspelande killen fått.

Undervåningen: Här bor flickan som är bokens berättarröst. Hon bor med sin mamma och deras stora hund.

S 16

Övervåningen: En man står och stryker. Han gråter. Är det för att den person man skymtar i dörren har gått därifrån? I taket syns sprickor. Den som bor ovanför måste ha något tungt på sitt golv ... Ja, det är killen som tränar som lagt sin tunga skivstång på golvet.

Undervåningen: Familjen har kvällsbestyr i badrummet. Kanske har de varit och tränat. Sjukvårdsväskan visar att de använt plåster, det står en träningsväska på golvet och vid badbaljan ligger ett racket.

S 17

Övervåningen: Här dyker kaninen, som rymt, upp. Den tittar fram ur hatten på det stora, blå skåpet. Tavlan/affischen på väggen samt flera små detaljer i rummet ger oss ledtrådar – här bor någon eller några som jobbar på cirkus.

Undervåningen: Här bor tjuven, han som stulit en tavla från mannen som tycker om konst (s. 6). Nu hänger tavlan ovanför toaletten. På klädstreet hänger tjuvens förklädnad. Tittar man noggrant kan man hitta olika ställen i rummet där tjuven kan ha gömt saker: ett kassaskåp ovanför duschen, i skåp bakom tvättmaskinen och bredvid handfatet.

S 18

Övervåningen: Här bor en mamma och hennes barn. Mamman är uppfinnare och håller på med en robot. Barnet sover och ovanför sängen har hen en ritning av roboten. I taket syns en fuktfläck och lite vatten. Det kommer från duschen i lägenheten ovanför, där familjen som gör sig i ordning i badrummet bor.

Undervåningen: En familj med sex barn. Det är ett av de här barnen som spelat spel med mannen som tycker om konst (s. 6). Det avslöjar spelpjäsen som ligger under barnsängen.

S 19

Övervåningen: Är det ett förälskat par som sover i sängen? Rummet är fyllt av kärlek med hjärtan och hjärtformade föremål.

Undervåningen: En man som inte kan sova, istället sitter han med sin telefon. Att det är natt ute ser vi i fönstret.

Frågor där man kan hitta svaren i berättelsen

Observera åter igen – även om man hittar ledtrådar i boken, så finns det finns det fler svar på de här frågorna.

Det har varit inbrott hos någon i huset. Hos vem? Hur tror du att inbrottet gick till? Och vad har blivit stulet?

Svar: Inbrottet har varit hos den gamle mannen i lägenheten längst på s. 6. Glaset i dörren är krossat och en tavla saknas på väggen.

Någon i huset älskar att odla. Försök att hitta squashfrukterna som odlaren gett bort till vännerna i huset.

Svar: Damen i lägenheten med alla växter, s. 9, är den som odlar. Squashfrukterna finns hos den gamla mannen, hos sjömannen i lägenheten med en bassäng, hos mannen och kvinnan som lagar mat, hos familjen som äter mat, hos flickan med den stora hunden, hos familjen där alla sover i samma rum.

Hur många katter har kattdamen? En av damens katter har gömt sig i en låda i en annan lägenhet. Kan du hitta lådan och katten?

Svar: Damen har 17 katter i sin lägenhet. Den gömda katten finns i en låda under våningssängen där uppfinnarens pojke sover. Två lysande ögon tittar också in i tjuvens badrum. Är det en katt? Eller någonting annat?

Hur många barn har familjen i lägenheten där alla sover i samma rum?

Svar: Sex barn.

I huset bor en detektiv. Var?

Svar: Detektiven bor under mannen och kvinnan som bråkar.

Sjökaptenen har ett barnbarn i huset. Kan du hitta lägenheten där barnbarnet bor med sin mamma och pappa?

Svar: Det är lägenheten med badkar, sminkbord och klädhängare.

Ibland tar sjökaptenen med sig snäckor från sina resor till havs. Vilka i huset har fått snäckor av sjökaptenen i present?

Svar: Damen som odlar och sjökaptenens barnbarn i lägenheten med badkar, sminkbord och klädhängare.

Kan du hitta alla tavlor som konstnären i huset målat. I vilka hem hänger tavlorna? Några har också skulpturer gjorda av samma konstnär. Kan du hitta dessa?

Svar: Tavlor och skulpturer finns hos konstsammlaren, kvinnan i lägenheten där man beställt pizza och familjen med två barn (de har en tavla stående på leksakshyllan).

Den gråtande mannen vid strykbrädan på s. 16 har hängt upp tvätt. Men det hänger bara en vit socka på torkvindan. Kan du hitta den andra?

Svar: Den andra strumpan finns i tvättstugan, fastnålad på anslagstavlan. (Tvättstugan ser man längst ner på den medföljande affischen.)

Kaninen hemma hos djurälskaren har smitit ur sin bur! Kan du hitta kaninen?

Svar: Den tittar fram ur hatten på det stora, blå garderobsskåpet hos cirkusfamiljen (s. 17).

Vad bygger uppfinnaren i den rosa lägenheten?

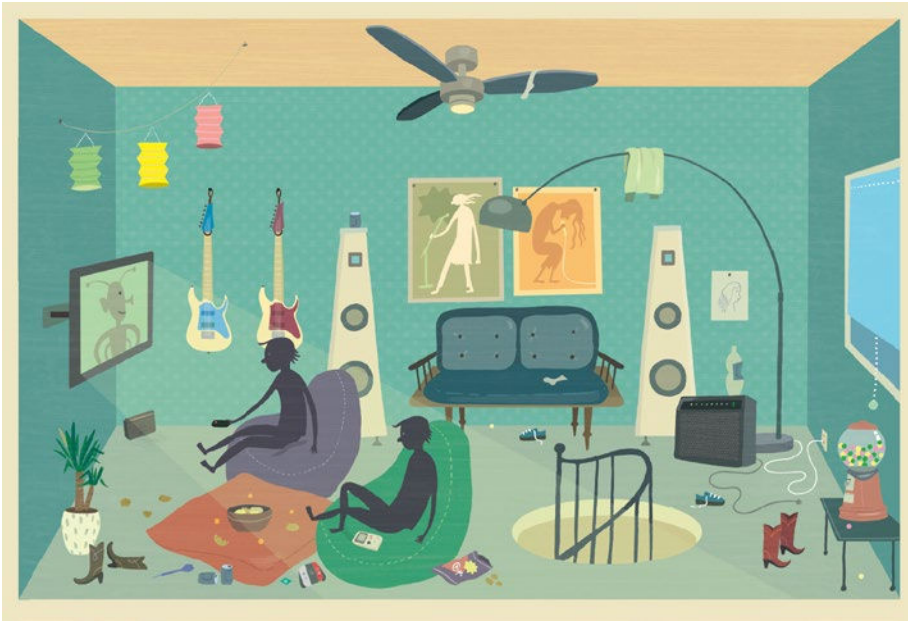
Svar: Hon bygger en robot.

Någon har hälsat på den gamla mannen på näst översta våningen. De har spelat spel och fikat. Kan du lista ut vem som besökt den gamla mannen?

Svar: Något av alla barnen i familjen som sover i ett enda rum (s. 18). Där ligger en av spelpjäserna under en säng.

Vilka intressen har killen i våningen under djurälskaren?

Svar: Han tycker om att träna och att spela trummor.

Vilka intressen har barnen i lägenheten med två våningar?

Svar: Bland annat spelar de elgitarr, lyssnar på musik, spelar Nintendo och tv-spel, kastar pil, åker rullskridskor och skateboard, rider, äter chips och kollar på film.

Odlaren har också gett bort en stor, gul kalebass. Till vem?

Svar: Konstnären

Kan du lista ut vem som är en inbrottstjuv? Kan du hitta det tjuven stulit?

Svar: Tjuven sitter på toaletten (s. 17). Han har stulit en av konstnärens tavlor, den sitter på badrumsväggen.

Vad är tjuvens förklädnad?

Svar: Tjuven har klätt ut sig till en dam.

Vilka länder tror du att familjen i lägenheten med flaggorna har besökt?

Svar: Ryssland (dockorna), Egypten (pyramiderna) England (bussen) Afrika (elefanten, jordgloben), Asien (statyn) Japan (växten), USA (New York-mugg) samt alla länder med flaggorna: Finland, Frankrike, Kanada, Japan, Danmark, Tyskland, Kamerun, Indien, Italien och Peru (titta även på affischen som följer med boken).

Frågor där man får fundera själv

- I vilken lägenhet skulle du själv vilja bo? Varför?
- Finns det någon lägenhet där du inte skulle vilja bo? Varför?
- Om du bodde i huset, vilka skulle du vilja hälsa på? Varför?
- Vad tror du att pappan och pojken i den stökiga lägenheten bakar?
- Varför tror du att paret i lägenheten med många lås på dörren bråkar?
- Varför tror du att mannen i lägenheten på nedre botten inte kan sova?

I huset där jag bor

Här kommer förslag på fler frågor att fundera över när du läser boken **I huset där jag bor**. Kom ihåg att många av frågorna kan ha flera svar (och att det finns ledtrådar både i boken och på affischen). Det är fritt fram att fantisera! Hälsar Lena Sjöberg och Rabén & Sjögren.

Det har varit inbrott hos någon i huset. Hos vem? Hur tror du att inbrottet gick till?
Och vad har blivit stulet?

Någon i huset älskar att odla. Försök att hitta squashfrukterna som odlaren gett bort till vännerna i huset.

Hur många katter har kattdamen? En av damens katter har gömt sig i en låda i en annan lägenhet. Kan du hitta lådan och katten?

Hur många barn har familjen i lägenheten där alla sover i samma rum?

I huset bor en detektiv. Var?

Sjökaptenen har ett barnbarn i huset. Kan du hitta lägenheten där barnbarnet bor med sin mamma och pappa?

Ibland tar sjökaptenen med sig snäckor från sina resor till havs. Vilka i huset har fått snäckor av sjökaptenen?

Kan du hitta alla tavlor som konstnären i huset målat. I vilka hem hänger tavlorna? Några har också skulpturer gjorda av samma konstnär. Kan du hitta dessa?

Odlaren har också gett bort en stor, gul kalebass. Till vem?

Kan du lista ut vem som är en inbrottstjuv? Kan du hitta det tjuven stulit?

Vad är tjuvens förklädnad?

I huset där jag bor

Vilka länder tror du att familjen i lägenheten med flaggorna har besökt?

Vad tror du att pappan och pojken i den stökiga lägenheten bakar?

Vem har kattedamen stickat en tröja åt?

Någon har provat att klippa sitt hår. Vem?

Flickan som bor i lägenheten där det hänger flaggor i taket har gått för att hälsa på någon. Vem är hon på besök hos?

Samma flicka brukar leka med två andra barn i huset. Förra gången glömde hon något i deras rum. Vad?

Varför tror du att mannen vid strykbrädan gråter? Kan du förresten hitta hans andra vita socka? (Den ena hänger på tork på torkvindan.)

Varför tror du att paret i lägenheten med många lås på dörren bråkar?

Vilka intressen har tvillingarna i etagelägenheten?

Vad bygger uppfinnaren i den rosa lägenheten?

Någon har hälsat på den gamla mannen på näst översta våningen. De har spelat spel och fikat. Kan du lista ut vem som besökt den gamla mannen?

Kaninen hemma hos djurälskaren har smitit ur sin bur! Kan du hitta kaninen?

Hur många fåglar har djurälskaren. Vilka andra djur har han?

Vilka intressen har killen i våningen under djurälskaren?

Varför tror du att mannen i lägenheten på nedre botten inte kan sova?

Om du bodde i huset, vilka skulle du vilja hälsa på?

Finns det någon lägenhet som du inte vill besöka?

I vilken lägenhet skulle du själv vilja bo?

